

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра філософії та міжнародної комунікації

ЗАТВЕРДЖЕНО
Гуманітарно- педагогічний факультет
“19” червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНО ДИСЦИПЛІНИ
Дипломатичний протокол і етикет**

Галузь знань С – Соціальні науки, журналістика та інформація

Спеціальність СЗ «Міжнародні відносини»

Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробники:

доцент кафедри філософії та міжнародної комунікації, кандидат філософських наук, доцент Аліна СУПРУН

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни

Дипломатичний протокол і етикет є обов'язковою дисципліною у рамках освітньої програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», яка сприяє формуванню професійних компетентностей у сфері міжнародних відносин та дипломатії. Вивчення охоплює основи дипломатичного протоколу, етикету, ділового спілкування, ведення дипломатичного листування та поведінкових стандартів у міжнародних та міждержавних контактах. Особливу увагу приділяється специфіці дипломатичного етикету у різних культурних та політичних контекстах, а також правилам організації офіційних заходів і протоколу в міжнародних організаціях. Зміст дисципліни спрямований на формування практичних навичок ефективної комунікації у міжнародному середовищі та дотримання дипломатичних стандартів, що є важливими для успішної професійної діяльності у сфері зовнішніх відносин. Навчальна дисципліна має прикладну спрямованість і сприяє підготовці студентів до реалізації функцій дипломатичних служб та міжнародної комунікації.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь

Освітній ступінь	Першого (бакалаврського) ОП
Галузь знань	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С3 Міжнародні відносини
Освітня програма	Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
Факультет/ІНІ	Гуманітарно-педагогічний

Характеристика навчальної дисципліни

Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-
Форма контролю	Екзамен

Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти (повний термін навчання)

	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	-
Семестр	2	-
Лекційні заняття	15 год.	-
Лабораторні роботи	-	-
Практичні, семінарські заняття	15 год.	-
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	-
Форма контролю	Екзамен	-

Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета: метою вивчення навчальної дисципліни «Дипломатичний протокол і етикет» є вивчення характерних особливостей дипломатичного протоколу і етикету, які відіграють визначальну роль у формуванні міжнародних відносин з різними країнами світу; оволодіння сучасними методами ефективного проведення бесід, візитів, переговорів; розуміння етичних основ дипломатії, організація заходів, набуття умінь, навичок зовнішньополітичної діяльності, прийняття адекватних рішень в ході ділових та дипломатичних переговорів.

Перелік навчальних дисциплін, які передують вивченню «Дипломатичний протокол і етикет» (за їх наявності)

Набуття компетентностей

ЗК1 — Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України

ЗК3 — Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК4 — Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності

ЗК5 — Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК7 — Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

СК4 — Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій,

регіональних досліджень

СК5 — Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав

СК6 — Здатність застосовувати засади дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами)

СК7 — Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України

СК8 — Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені

СК9 — Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем

Програмні результати навчання

РН3 — Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці

РН4 — Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень

РН13 — Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності, аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їхню точки зору

Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Модуль 1. Дипломатичний протокол як важливий інструмент дипломатії												
Тема 1. Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету	2	-	-	2	12	16	-	-	-	-	-	-

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма)						Кількість годин (заочна форма)					
	л	лаб	сем	п	с.р.	усього	л	лаб	сем	п	с.р.	усього
Тема 2. Норми й традиції дипломатичного протоколу діяльності дипломатичних представників	2	-	-	2	16	20	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі.	2	-	-	4	4	10	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Дипломатичні прийоми.	2	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	8	0	0	8	32	48	-	-	-	-	-	-
Модуль 2. Роль дипломатичного протоколу у міждержавному спілкуванні												
Тема 1. Дипломатичне листування	2	-	-	2	2	6	-	-	-	-	-	-
Тема 2. Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політика	2	-	-	2	12	16	-	-	-	-	-	-
Тема 3. Візити на високому та найвищому рівні.	2	-	-	2	8	12	-	-	-	-	-	-
Тема 4. Протокол багатосторонньої дипломатії	1	-	-	1	6	8	-	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	7	0	0	7	28	42	-	-	-	-	-	-
Курсовий проект (робота)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Усього годин	15	0	0	15	60	90	-	-	-	-	-	-

Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету	2
2	Тема 2. Норми й традиції дипломатичного протоколу діяльності дипломатичних представників	2
3	Тема 3. Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі.	2
4	Тема 4. Дипломатичні прийоми.	2
5	Тема 5. Дипломатичне листування	2
6	Тема 6. Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політика	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
7	Тема 7. Візити на високому та найвищому рівні.	2
8	Тема 8. Протокол багатосторонньої дипломатії	1
Всього годин		15

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	протоколу, церемоніалу і етикету та історія дипломатичного	2
2	Норми й традиції дипломатичного протоколу в діяльності дипломатичних представників.	2
3	Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі	2
4	Дипломатичні прийоми.	2
5	Дипломатичне листування	2
6	Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політика	2
7	Візити на високому та найвищому рівнях.	2
8	Протокол багатосторонньої дипломатії.	1
Всього годин		15

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Міжнародні документи, що передували Віденським конвенціям 1961 і 1963 рр.	4
2	Протокол в історії розвитку Стародавньої Греції та Риму.	4
3	Дипломатичний протокол Київської Русі. Принцип гостинності у Договорі 911 р. Олега з Константинополем.	4
4	Віденський регламент 1815 р. Аахенський протокол 1818 р.	4
5	Конвенція про привілеї і імунітети ООН 1946 р.	4
6	Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру 1975 р.	4
7	Дипломатичний протокол сучасної України. Протокольна служба МЗС України. Договірні-правові засади дипломатичного протоколу та етикету в Україні.	4
8	Система загальноприйнятих правил дипломатичної поведінки.	4

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9	Дипломатичний протокол Франції і США, Японії та Китаю.	4
10	Віденська конвенція про дипломатичні зносини 1961 р.	4
11	Термін “дуаєн” та можливі випадки його обрання згідно з міжнародною протокольною практикою.	4
12	Делегація на міжнародну нараду, конференцію.	4
13	Група осіб, що є обов’язково присутньою на церемонії зустрічі високого гостя в місці прибуття, під час Державного візиту в країну.	4
14	Складові жіночого протоколу.	4
15	Церемоніал та етикет штандарта (прапора).	4
Всього годин		60

Методи навчання

Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- Усне опитування для перевірки знань основ дипломатичного протоколу та етикету
- Тестування з теоретичних аспектів дипломатичного протоколу та етикету
- Написання есе або реферату для оцінки розуміння культурних та політичних контекстів
- Захист кейс-стаді щодо організації дипломатичних заходів та протоколу
- Поточне оцінювання участі у практичних заняттях та рольових іграх
- Модульний контроль з ключових тем курсу
- Підсумковий іспит із застосуванням знань у практичних ситуаціях

Методи навчання:

- Лекції з використанням мультимедійних презентацій для викладення теоретичних основ протоколу та етикету
- Практичні заняття з рольовими іграми для відпрацювання навичок ділового спілкування та ведення переговорів
- Моделювання офіційних заходів та протоколювання для формування практичних навичок організації дипломатичних подій
- Групові тренінги для розвитку комунікативних та міжкультурних компетенцій
- Обговорення кейсів з реальними дипломатичними ситуаціями для аналізу та обговорення найкращих практик
- Проектна діяльність, що включає підготовку та проведення симуляційних заходів і презентацій

- Використання онлайн платформ для обговорень та обміну досвідом у сфері дипломатичного етикету

Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 1. Дипломатичний протокол як важливий інструмент дипломатії		
Практична робота. Поняття та історія дипломатичного протоколу, церемоніалу і етикету	ПРН 3, ПРН 4.ПРН13. Знати історичний розвиток дипломатичного протоколу, його роль у міжнародних відносинах та сучасну систему правил дипломатичної поведінки. Вміти аналізувати еволюцію дипломатичного протоколу та застосовувати його принципи у міждержавних та внутрішньодержавних комунікаціях. Вести фахову дискусію із проблем міжнародних відносин, міжнародних комунікацій, регіональних студій, зовнішньої політичної діяльності. , аргументувати свою позицію, поважати опонентів і їх точку зору	15
Практична робота. Норми й традиції дипломатичного протоколу в діяльності дипломатичних представників.		15
Практична робота. Дипломатичні візити і бесіди. Протокол ділової зустрічі		15
Практична робота. Дипломатичні прийоми.		15
Самостійна робота. Міжнародні документи, що передували Віденським конвенціям 1961 і 1963р.р.		10
Модульна контрольна. 1		30
Всього за модулем 1		100

Тема	Результати навчання	Оціночні бали
Модуль 2. Роль дипломатичного протоколу у міждержавному спілкуванні		
Практична робота. Дипломатичне листування позиція оцінювання	ПРН 3, ПРН 4. Ознайомитись з особливостями дипломатичного протоколу у різних країнах, зрозуміти його роль у підтримці міжнародної репутації та ефективності дипломатичних відносин. Навчитися застосовувати протокольні норми під час міжнародних заходів та дипломатичних зустрічей.	15
Практична робота. Діловий етикет і культура спілкування. Дотримання норм дипломатичного етикету як складова іміджу сучасного дипломата, ділової людини, політикаова позиція оцінювання		15
Практична робота. Візити на високому та найвищому рівніпозиція оцінювання		15
Практична робота. Протокол багатосторонньої дипломатії		15
Семінарське заняття. Віденська конвенція про представництво держав в їх відносинах з міжнародними Дипломатичний протокол сучасної України. Протокольна служба МЗС України. Договірні-правові засади дипломатичного протоколу та етикету в Україні універсального характеру 1975 р		10
Модульна контрольна. 2		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота (разом за семестр)	70	
Підсумковий екзамен	30	
Разом за курс	100	

Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
90-100	відмінно
74-89	добре

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамен/залік)
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Лабораторні, самостійні та модульні роботи необхідно здавати у заплановані терміни. Перескладання модульних робіт допускається за наявності поважних причин у визначені кафедрою строки.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування, використання сторонніх матеріалів і несанкціонованих пристроїв під час виконання контрольних робіт, заліку або екзамену заборонено.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. Пропуски відпрацьовуються згідно з індивідуальним графіком та правилами кафедри.

Навчально-методичне забезпечення

-електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1647>);

-«Дипломатичний протокол і етикет. Методичні настанови для студентів гуманітарно-педагогічного факультету ОС Бакалавр, спеціальності СЗ «Міжнародні відносини»;

-6. Положення про навчально-інформаційний портал НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>;

-7. Положення про організацію освітнього процесу в НУБіП України URL: <https://nubip.edu.ua/node/12654>;

Рекомендовані джерела інформації

1. Указ президента України від 22 серпня 2002 р. про Державний Протокол й Церемоніал України. Положення про Державний Протокол і Церемоніал України
2. Галушко В.П. Діловий протокол та ведення переговорів: навч. посіб. / О.П. Галушко. – Вінниця: Нова Книга, 2021. – 226 с.
3. Зубенко Л.Г., Немцов В.Д. Культура ділового спілкування. – К., 2020.
4. Калашник Г. Вступ до дипломатичного протоколу та ділового етикету: навч. посіб.. – К. : Знання, 2017.
5. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування. – Суми: Університетська книга, 2021.
6. Кулик О., Сардачук П. Елементи дипломатичного протоколу і дипломатичної практики в історії України. – Львів, 2020.

7. Машир Н. П. Сучасний етикет та секрети гостинності: навч. пос. для вузів / Н.П. Машир. – Київ: Кондор, 2010. – 215 с.
8. Палеха Ю.І. Етика ділових відносин: Навч. посіб. – К.: Кондор, 2018.
9. Подворна О.Г. Дипломатичний протокол та етикет [Текст]: Навч. посіб. / О.Г. Подворна. – Острог: Видав. Наці. Унів «Острозька академія», 2014. – 236 с.
0. Сагайдак О.П. Дипломатичний протокол та етикет. Навчальний посібник. – К., 2022.
1. Сардачук П.Д. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи. – К., 2021
2. Національна парламентська бібліотека України [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.nplu.kiev.ua.
3. Національна бібліотека України імені І. В. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.nbuv.gov.ua.